

Koppándi Júlia

Ha szól az Úr¹

„Az ifjú Sámuel pedig az Úr szolgája volt Éli felügyelete alatt. Abban az időben ritkaság volt az Úr igéje, nem volt gyakran látomás. Egy napon az történt, hogy Éli a szokott helyén feküdt. Szeme már meggyengült, alig látott. Az Isten mécsese még nem aludt ki, és Sámuel ott feküdt az Úr templomában, ahol az Isten ládája volt. Az Úr szólította Sámuel, és ő így felelt: Itt vagyok. Majd odafutott Élihez, és ezt mondta: Hívtál engem, itt vagyok. Ő azonban így válaszolt: Nem hívtalak, menj vissza, feküdj le! Elment tehát, és lefeküdt. De újra szólította az Úr Sámuel, Sámuel pedig fölkelt, odament Élihez, és ezt mondta: Hívtál engem, itt vagyok. Ő azonban így felelt: Nem hívtalak, fiam, menj vissza, feküdj le! Sámuel még nem ismerte az Urat, mert az Úr még nem jelentette ki igéjét neki. Az Úr azonban harmadszor is szólította Sámuel. Ő pedig fölkelt, megint odament Élihez, és ezt mondta: Hívtál engem, itt vagyok. Ekkor értette meg Éli, hogy az Úr szólítja az ifjút. Azért ezt mondta Éli Sámuelnek: Menj, feküdj le, és ha újból szólít, ezt mondd: Szólj, Uram, mert hallja a te szolgád! Sámuel elment, és lefeküdt a helyére. Az Úr pedig eljött, megállt, és szólította, mint azelőtt: Sámuel, Sámuel! Sámuel pedig így felelt: Szólj, mert hallja a te szolgád.”

(1Sám 3,1–10)

Volt egy asszony, Anna, akinek nem lehetett gyermeke, bár nagyon szerette volna. Lelke mélyéig elkeseredve könyörgött az Úrhoz, és erős fogadalmat tett: ha az Úr gyermekkel áldja meg, azt Istennek ajánlja fel. Egy idő múlva Anna teherbe

¹ Elhangzott 2019. augusztus 11-én Homoródalmáson, az ODFIE által szervezett ArtZ összművészeti találkozó záróistentiszteletén.

esett, fiút szült, és elnevezte Sámuelnek. A név jelentése: Isten meghallgat. Még kicsiny gyermekként, 4–5 éves korában Éli főpaphoz vitte, hogy az Úrnak szolgáljon.

Amikor Sámuel ifjú lett, megszólította az Úr. Szólította egyszer, de ő azt hitte Élit hallja, és odaszaladt hozzá. Újra szólította az Úr, Sámuel ismét Élihez rohant. Az Úr azonban harmadszor is szólította őt, a fiú ismét Élihez rohant. A főpap azonban megértette, hogy Isten hangja ébresztgeti a fiút, ezért arra biztatta Sámuel, hogy az újabb megszólításra válasza ez legyen: Szólj, mert hallja a Te szolgád. És az Úr szólt, feladatot bízott rá. Az üzenet, amit közvetítenie kell: Éli és háza népe el fog pusztulni.

Miért? Mert gond van. Éli főpap fiai nem Isten útjain jártak. Nagy bűnöket követtek el. Meggyalázták a templomszolgálatot. Az áldozat-bemutatót haszon-szerzésre használták. Éli, az egész nemzetért felelős vallási vezető gyengén, következtelenül bánt fiaival. Nem dorgálta, nem feddte meg őket, hanem kényelemszeretetében hagyta őket a maguk útján járni. Láta ugyan, hogy fiai alkalmatlanok a szent szolgálat végzésére, mégsem mozdította el őket kiváltságos helyükről. Ennek következtében a nép megutálta az áldozat-bemutatót, és egyre távolabb került Istentől. Emiatt érkezik az Úr ítélete Sámuel révén, Éli azonban ekkor sem lépett közbe, nem változtatott a helyzeten. Az ígélet beteljesedik, Éli és két fia meghal.

Sámuel színre lép. Hármasszorosra hívta el őt az Úr: papi, bírói és prófétai szolgálatra. Türelmes, kitartó tanítói szolgálatával a nép lelki vezetője lett. Prófétaiskolákat hozott létre, ahol az ifúságot Isten útjára nevelte. Igaz bűnbánatra, megtérésre hívta a népet.

Így a történet. A kérdés csupán az, hogy nektek, akik ma itt vagytok, mi köztök mindehhez?

Ennek a történetnek négy jól elkülöníthető része, illetve motívuma van: 1. édesanyai fogadalom, 2. az elhívás, 3. a probléma, 4. a hivatás betöltése. Arra hívlak, hogy vegyük sorra ezeket és keressünk meg bennük titeket.

1. Az édesanyai fogadalom

Meg kell értenünk Annát. Amikor gyermeke életét a jó Isten szolgálatára ajánlja fel, a lehető legjobbat akarja gyermekének. Anna a szülő prototípusa, aki mindig, minden körülmények között a legjobbat szeretné gyermekének.

Ennek a résznek a hozzád szóló üzenete: valahányszor startvonalra állsz – születés, iskola, egyetem, házasság, első munkahely, bármilyen feladat – tudatosítanod kell magadban, hogy vannak, akik melletted állnak, és támogatnak, a

legjobbat akarják neked. Szülők, akik akkor is feltétel nélkül fognak szeretni, ha nem hívtad fel őket mindennap az elmúlt héten. A barátaid, akik szurkolnak, szorítanak, ha színpadra állsz. A társak, akik az ArtZ startvonalán és minden napján melletted álltak. A gyülekezet, aki ebben a vállalásban az ODFIE mellé állt. Elindulásaidban és vállalásaidban sosem kell egyedül lenned!

2. Elhívás

No, ez már valamivel bonyolultabb kérdés. A történetben egyszerű: Isten szól, Sámuel meghallja, megérti (igaz, nem elsőre). Téged hogyan szólít meg a jó Isten? Bizonyára szeretnénk, ha minket is egyértelműen, félreérthetetlenül szólítana meg. Időnként pedig mi magunk is kérdéseket tehetnénk fel neki. De nem. Ez nem ilyen egyszerű.

Ennek a résznek a hozzád szóló üzenete pedig: hitem szerint a jó Isten szava a kapcsolatainkban tud érvényre jutni. A kapcsolataink által. Úgy ahogy Sámuel is Éli által érte meg Isten szavát.

Hadd tegyek itt egy zárójelet. A Harvard Egyetem a felnőttek változásait vizsgáló kutatása során 75 éven keresztül követte nyomon 724 ember életét, évről évre megkérdezve őket munkájukról, családi életükről, egészségükről. 1938 óta két csoport életét vizsgálták. Az egyik csoport a kutatás kezdetén másodéves diák volt a Harvardon. A másik csoportban Boston legszegényebb negyedéből való fiúk voltak, akik azért lettek beválogatva, mert rossz volt a családi háttérük, és kifejezetten hátrányos helyzetűnek számítottak. A tanulmány kezdetén minden résztvevőt meginterjúvólták. Orvosi vizsgálatokon estek át. Kimentek az otthonukba, és beszélgettek a szüleikkel. Majd szép lassan felnőtté cseperedtek, és beléptek a nagybetűs életbe. Gyári munkások és ügyvédek, kőművesek és orvosok váltak belőlük, egyikük az Egyesült Államok elnöke lett. Néhányan alkoholistává váltak, páran skizofrénné. Voltak, akiknek sikerült feltornászniuk magukat a szociális létrán, a legalsó fokról a legfelsőig, mások ugyanezt az utat járták be, csak pont fordítva. Mindkét csoportból.

Hogyan? A titok nyitja nem a gazdagság, nem is a hírnév, és még csak nem is a kemény munka. Az egyértelmű üzenet, ami a 75 év alatt kikristályosodott, ez: a jó élet titka a jó kapcsolatok.

A kutatók három dolgot tudtak meg, illetve tudtak bizonyítani a kapcsolatokról. Az első, hogy a közösségi kapcsolatok nagyon jó hatással vannak ránk. Akiknek több a közösségi kapcsolatuk, legyen az akár családi, akár baráti, vagy egyéb közösségi kapcsolat, boldogabbak, egészségesebbek, és tovább élnek, mint azok a társaik, akiknek kevesebb kapcsolatuk van. Azok az emberek, akik má-

soktól elszigetelődnek, boldogtalanabbnak érzik magukat, az egészségük hamarabb indul romlásnak, az agytevékenységük is előbb kezd hanyatlani, és rövidebb ideig élnek, mint a nem magányosak. A második nagy tanulság az volt, hogy nemcsak a barátaink száma a fontos, és nemcsak az, hogy komoly kapcsolatban élünk-e, hanem a közeli kapcsolatainknak a minősége az, ami igazán számít. Azok, akik a legegészségesebbek voltak kapcsolataikkal 50 éves korukban, ők váltak a legegészségesebb 80 évesekké. A harmadik nagy tanulság, amit megtudtak, az az, hogy a jó kapcsolatok nemcsak a testünket védik meg, hanem az agyunkat is. Stabil, biztonságos kapcsolatban élni, tartozni valakihez igazán olalmazó.

És mit mond ez nekünk? Azt, hogy ahhoz, hogy teljes emberi életet élhesünk, szükségünk van jól működő kapcsolatokra. Családra, barátokra, társakra. Azt, hogy ahhoz, hogy megérthessük, mi a dolgunk, hol kell helytállnunk, hol a helyünk, mi a feladatunk, társakra van szükségünk. Azt, hogy ahhoz, hogy meghalljuk a jó Isten hangját, emberekre van szükségünk, akik szeretetteljesen szólnak hozzánk. Akik tükörképeink, akik nyilvános lelkiismeretünk. Akiknek őszintesége időnként kényelmetlen. Akik visszacsalogatnak, ha rossz az irány.

Hogy időnként félreértjük ezeket a hangokat? Ahogy mondani szokás: benne van a pakliban... Sámuelnek sem jött össze elsőre. Ahhoz, hogy megértse, az Úr szólítja, Élire volt szüksége. Nem baj... nem baj, ha fülelés közben van, amit félreértünk.

3. A probléma

A történetünkben a gond az, hogy Éli és fiainak tévedései, gyarlósága miatt az emberek elfordultak Istentől. Sámuel hivatása lesz ezt a gondot megoldani. Most éppen mi a gond, amin változtatni kellene? Szerinted mi a gond, amin neked kellene változtatni? Mi az a pont, történet, ahol Te léphetsz a képbe és a színre? A sok válasz mellett, amit most magad fogalmazol meg, hadd javasoljak egy olyat, ami akár közös válaszuk lehet. Közös, társadalmi problémánk. Két éve a nyarunk a Pál utcai fiúkról szólt. Így, gondolom, sokatok számára ismerős Nemecek, azaz Vecsei Miklós *Tudatos jelenlét!* című TedEx-es előadása. A következőképpen vázolta egy fiatal életútját: iskola, érettségi, találomra kiválasztott egyetem, munka aszerint, hogy melyik fizet jobban, otthon lakás a szülőknél az úgynevezett mamahotelben, esetleg albérlet, egy korsó sör, haverek, bambulás. Azaz nem történik semmi. Visznek a dolgok. Sokan vesznek el ebben a céltalanságban. Egy átlagos fiatal – no, nyilván nem ti – mit tesz: görgeti a képernyőt, folyamatosan kapcsolatban van, a fürdőbe is telefonnal jár, és azon kapja magát,

hogy annak a híre, hogy a tokiói állatkertben született egy pandamacsi, meg annak a híre, hogy az éjszaka halálra fagyott egy kisfiú, ugyanúgy hat rá. Semmi. Görget tovább. Miért? Mert nincsenek céljai! Cél, ami meghatározná a tennivalóit. Cél, ami értelmet adna annak, amit tesz. Cél, aminek alárendelné tetteit. Ezt azért teszem, mert. Ezt a videót azért nézem meg, mert. Nincsenek, mert elkényelmesedtünk annak a valóságában, hogy mások oldanak meg mindent helyettük. Gépek. Alkalmazások. Szülők. Intézmények. „Apu, vedd meg nekem a várost.” Apu majd mindent megold. Még a jó Istennel való viszonyunkban is: Apu majd megoldja. Hát nem. Pont ez, hogy nem! Rád, a te tetteidre van szükség ahhoz, hogy bármi is változzon!

4. A hivatás betöltése

A te hivatásod megtalálni és megvalósítani célodat, céljaidat. Bocs, hogy ezzel nyaggatlak én is. Tudom, nem könnyű, hiszen állandóan valami hasonlóval nyaggatnak: Ha ötéves vagy, akkor ezzel: te mi leszel, ha nagy leszel? Nyolcadikos vagy: tudod, ugye, nem mindegy, hogy tanulsz, mert ettől függ majd a jövőd. Bejutottál IX. osztályba: sosincs elég korán ahhoz, hogy elkezdjük az érettségire való felkészülést. S milyen egyetemet választasz? Milyen szakmát választasz? Elvégezted az egyetemet, hogyan tovább? Ki tudja megtalálni a választ ezekre a kérdésekre, amikor időnként a kulcsainkat is olyan nehéz előkeresni?

Tudjátok, az a jó ebben az egész egyletes csodában és kimondottan ebben a rendezvényben is, hogy teret nyit, hogy megtaláld hivatásod, megfogalmazd céljaid. Az összművészeti találkozó megannyi területre izgalmas világokra mutat rá, és te kipróbálhatod, hogy mennyire mozogsz otthonosan ezekben. A teljes egyleti tevékenység ugyanígy ajtókat nyit és ablakokat tár ki, hogy láss, tapasztalj. Hogy emberekre, valódi kapcsolatokra találj, akik segítenek meghallani a hangot, felismerni a hivatásod.

Tudod, vannak, akik így lettek színészek, lelkészek, rendezvényszervező guruk, költők, óvónők, tanárok és tanítók. Vannak, akik így lettek szülők, boldog családanyák és családapák. Vannak, akik így lettek bátrabbak. Vannak, akik így lettek unitáriusok. Vannak, akik így lettek hivatásos, örök egyletesek.

S hogy mi a hivatás? Gyakran mossuk össze a foglalkozás fogalmával. De a kettő nem ugyanaz, még ha vannak is olyan áldottak, akik foglalkozásukban élik meg hivatásukat is. Hitem szerint azáltal több a hivatás, hogy teljes elkötelezettséggel jár, mások szolgálatát feltételezi, nem öncélú, és ami a legfontosabb, szenvedéllyel telített.

S hogy mi a szenvedély? Mondok pár példát. Téged pedig arra kérlek, hogy ha úgy érzed, van közöttük olyan, amelyik érvényes rád, ha valamelyikben magadra ismersz, ami megszólít, akkor állj fel, és maradj talpon.

Szenvedély az, amikor slam poetry-vel, verssel belekiabálsz a világ arcába, mert neked nem mindegy, hogy mi van. Szenvedély az, amikor egy ecsetvonás, a grafitceruza nyoma, a fényképezőgép kattánása, egy magadból kiírt sor olyan, mintha vallanál, tisztulnál, könnyebbülne a lelked. Az, amikor a zene, a tánc, az ének, a színpadi játék kitép a valóságból, és olyan világba szédít, ami jobb, amiben te magad is jobb vagy. Az, amikor kialvatlan vagy, elment a hangod, fogytán a tiszta ruhád, pénzed, erőd, mégis mész, szervezel tovább, és úgy érzed, sosem voltál jobban, jobb helyen. Az, amikor nem a fölöslegből, hanem magadból adsz, áldozatot hozol, hogy valakinek jobb legyen. Az, amikor elfáradt, elzsibbadt, begörcsölt a karod, mégis hordozod, ringatod, öleled gyermeked, unokád. Az, amikor nem sikerült, mégsem adod fel. Az, amikor nem kapsz köszönetet, mégis megteszed, folytatod. Amikor bánatanak érte, de mégis van bátorságod kiállni, szólni, mert így maradhat egyenes a gerinced. Amikor foggal, körömmel védesz meg valakit, szerettet, rokont, barátot. Amikor belenyilallik a mellkasodba, ha az utcára dobnak szemetet, állatot, gyermeket. Amikor görcsbe rándul a gyomrod, mert bántják szülőfölded, gyalázzák anyanyelved. Amikor felordít benned a lélek, mert valakit valahol megint bántottak: nem kezeltek rendesen orvosok, útvesztőbe kergettek rendszerek, kihasználtak, meggyaláztak, megverték, megölték.

Most nézzetek végig társaitokon, ezen a talpra állt közösségen. Ezek a döntő pillanatok! A pillanatok, amikor felszakad benned a szenvedély, talpra állsz, egyenes gerinccel nézel szembe a világgal... és ebből a testtartásból elindulsz, lépsz! Mert enélkül a szenvedély csak holmi fellángolás, indulat. Nem elég talpra szökkenned, lépned kell ahhoz, hogy betölthesd hivatásodat.

Hát tedd meg: alkoss, táncolj, prédikálj, énekelj, szervezz, adakozz, nevelj szeretettel, próbáld újra, hallasd a hangod, véd meg, mentsd meg! És ne feledd, ahogy Sámuel sem, te sem vagy mindebben egyedül. Kedves Sámuelek, ezek a döntő pillanatok, amikor ezt kell mondani: Szólj, Uram, hallja a te szolgád. És elindulni. Ámen.